

Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Mateřská škola, Náchod, Vančurova 1345

Adresa: Vančurova 1345, 54701 Náchod

Identifikátor školy: 668 000 457

Termín konání inspekce: 19. – 22. leden 2004

Čj.:	i3-1067/03-5198
Signatura:	ki3ax107

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek výchovně-vzdělávací práce mateřské školy ve školním roce 2003/2004
- ❖ materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací práce mateřské školy ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce mateřské školy ve školním roce 2003/2004

CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Príspevková organizace Mateřská škola, Náchod, Vančurova 1345 byla zřízena k 1. 1. 2003. Její součástí je školní jídelna, která zajišťuje stravování dětí a zaměstnanců s plánovanou kapacitou 80 jídel.

K 19. lednu 2004 bylo k docházce do tří tříd mateřské školy zapsáno 75 dětí od tří do sedmi let. Z toho 6 dětí navštěvuje mateřskou školu na základě zákona a jeho pozdějších novel o státní sociální podpoře pět dnů v kalendářním měsíci. Stanovená kapacita mateřské školy 70 dětí byla celkově překročena o 2 děti (dětí navštěvující předškolní zařízení pět dnů měsíci se střídají podle stanoveného harmonogramu). Zřizovatelem je město Náchod, se sídlem Masarykovo nám. 40, 547 01 Náchod.

V souvislosti s probíhajícími změnami v předškolní výchově vypracovaly ředitelka, bývalá zástupkyně a učitelky Školní vzdělávací program v souladu s Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání (vydáno a doporučeno MŠMT ČR pod čj.14 132 /01 - 22 ze dne 19. 3. 2001). Tento program nese název: „Svět kolem nás – svět ve mně“.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ředitelka školy byla jmenována do funkce k 1. 1. 2003, řídicí činnost vykonává krátkou dobu (1,5 roku). Ve škole pracuje šest učitelek (včetně ředitelky), pedagogickou a odbornou způsobilost splňují pouze čtyři učitelky mateřské školy. Jedna z nekvalifikovaných učitelek pracuje na 70% úvazek.

Z hlediska souběžného působení učitelek ve třídě není skladba úvazků příliš promyšlená ve vztahu k zajištění odpoledních činností. Organizace přímé výchovné práce učitelek je stanovena *Rozvrhem pracovní doby učitelek*, ale nebyla vytvořena zcela v souladu s vyhovujícími požadavky na předškolní vzdělávání. Každodenní zařazování nadstandardních aktivit po obědě vedlo ke spojování dětí ze tří do dvou tříd (jedna z učitelek vždy vedla kroužek), čímž byla pravidelně od začátku školního roku překračována kapacita třídy. Sama ředitelka se přijatým rozvrhem pracovní doby neřídila. Povinnosti přímé vyučovací míry plnila nepravidelně, ne podle stanoveného harmonogramu.

Organizace chodu trojtřídní mateřské školy má stanovená pravidla a je přizpůsobena místním podmínkám. *Organizační schéma* vyznačuje organizační strukturu předškolního zařízení. Ředitelka jmenovala svoji zástupkyni, kterou si zvolila z řad učitelek bez odborné a pedagogické způsobilosti. Písemně zpracovala pracovní náplně pedagogických i provozních zaměstnanců. Povinnosti a odpovědnost zaměstnanců jsou zformulovány v *Organizačních rádech* a ve *Vnitřním řádu školy*. Z obsahu vnitřního řádu nevyplývá ke komu je směřován, jsou zde vymezeny jednak povinnosti zaměstnanců, ale i informace rodičům. Ředitelka školy má stanovený informační systém, informace jsou předávány osobně, na nástěnce,

v zavedeném sešitě (přehled o akcích školy) a na pedagogických radách. Ze zápisů pedagogických rad vyplývá, že se řešily především organizační a provozní záležitosti, organizace akcí školy. Otázky týkající se zkvalitňování předškolního vzdělávání se řešily pouze okrajově.

Přestože v mateřské škole pracují dvě nekvalifikované učitelky, metodická pomoc ředitelky školy těmto učitelkám není cílená. Ředitelka nezpracovala plán metodického vedení a dalšího vzdělávání, nekvalifikované učitelky nehospitují u zkušených učitelek v dalších třídách mateřské školy.

Rezervy v řízení se vyskytují i v oblasti odborného vedení učitelek a využívání jejich dalšího vzdělávání pro zkvalitnění výchovně vzdělávací práce. Vnitřní kontrola nepostihuje všechny oblasti provozu mateřské školy. I když jsou v mateřské škole dvě učitelky bez odborné a pedagogické způsobilosti, ředitelka provádí kontrolu výchovně vzdělávací práce nedůsledně a nekoncepčně. Od začátku školního roku vykonala pouze dvě hospitace. Častější návštěvy u učitelek bez předepsaného vzdělání nebyly realizovány. Výsledky obou hospitací ředitelka s učitelkami projednala, vyvodila závěry a doporučení, následně je však dále nesledovala. Ředitelka nepředložila ani zápisy z orientačních vstupů, ani záznamy o kontrole povinné třídní dokumentace. Kontrola dodržování pracovních povinností provozních zaměstnanců je prováděna v běžném denním kontaktu, ředitelka si o ní vede písemné záznamy.

Ředitelka školy vyvinula velmi malou aktivitu k tomu, aby zajistila pro mateřskou školu kvalifikované učitelky (nevyužila možnosti výběrového řízení, inzerátů, hledání učitelek prostřednictvím pracovního úřadu). Způsob a funkčnost plánování v oblasti personální je nekoncepční. K částečné změně dojde od září letošního roku po návratu jedné kvalifikované učitelky z mateřské dovolené. Obě nekvalifikované učitelky projeví zájem získat předepsanou odbornost v oblasti předškolního vzdělávání.

V letošním školním roce byla účast na dalším vzdělávání pedagogických pracovníků zatím velmi nízká. Učitelky navštívili pouze dva semináře. Některé vzdělávací akce byly naplánované na konec kalendářního roku, ale ředitelka je buď stornovala nebo byly zrušeny. Vhodnost jednotlivých vzdělávacích akcí pro učitelky není systematicky plánována. V minulých letech všechny učitelky absolvovaly vzdělávání zaměřené na nové trendy v oblasti předškolní výchovy.

K vyhodnocování úrovně práce zaměstnanců školy je využíváno konkrétně definovaných kritérií pro osobní odměňování pedagogických a provozních pracovníků. Ředitelka zpracovala výroční zprávu „*Analýza školního roku 2002/2203*“, která je výčtem činnosti v minulém školním roce.

Personální podmínky výchovně-vzdělávací práce mateřské školy jsou hodnoceny jako vyhovující.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Mateřská škola je v adaptované v budově, ve které byla dříve umístěna mateřská škola společně s jeslemi. Tomu také odpovídají velmi malé prostorové podmínky. V současné době jsou využívány prostory dvou tříd v přízemí a jedna třída se nachází ve druhém poschodí (společně s malou ložnicí). Ložnice první třídy je umístěna v podkroví. První a druhá třída má společné sociální zázemí, které neodpovídá počtu dětí v obou třídách (4 záchody a 5 umyvadel na počet 45 dětí). Malé prostory jsou i v šatnách dětí.

Vybavení starším nábytkem již nevyhovuje moderním trendům předškolního zařízení. Velmi malé prostory obou tříd v prvním poschodí (zejména herny prvního oddělení) neumožňují vytvořit větší množství herních koutů pro děti, nábytek není uspořádán tak, aby poskytoval

dětem více podnětné prostředí pro hru. Ve třetí třídě slouží obě místnosti jako herna dětí. Tyto prostory korespondují s počtem dětí. Stejně velikosti stolů a židliček neodpovídají antropometrickým požadavkům dětí. Vybavení hračkami, pomůckami, materiály se shoduje s počtem dětí i jejich věkem a je průběžně doplňováno. Ve třídách není dostatečné množství doplňkového materiálu pro námětové a kooperativní hry. Pomůcky a hračky jsou uloženy většinou v uzavřených skříňkách, pomůcky na výtvarnou výchovu jsou dětem volně přístupné. Škola disponuje menším množstvím pomůcek pro pohybovou výchovu. Dětská knihovna obsahuje vedle starších publikací i nové encyklopedie. Audiovizuální a výpočetní technika je na velmi dobré úrovni.

Lehátka určená k odpočinku dětí třetího oddělení nebyla označena a děti si ulehaly každý den na jiné lehátko (bez předchozího čistého povlečení), což je v rozporu s hygienickými předpisy.

Podmínky pro stolování neodpovídaly estetickým i hygienickým podmínkám. Děti stolovaly na holých stolech a použité nádobí bylo odkládáno mezi jídlo, které bylo připraveno k přidání dětem. Druhé jídlo bylo dětem prvního oddělení podáváno na čistých hlubokých talířích.

Zahrada je vybavena zahradním nábytkem. Je využívána pro rozmanité aktivity. Snahou vedení školy je ještě další postupné budování zahrady pro širší možnosti dětských činností při pobytu venku.

Ředitelka školy nepředložila žádné záznamy o kontrole využívání pomůcek ve výchovně-vzdělávací práci.

Ředitelka školy má zpracovaný plán zkvalitňování materiálních podmínek školy.

Celkově jsou materiálně-technické podmínky výchovně-vzdělávací práce hodnoceny stupněm dobrý.

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Realizace výchovně-vzdělávacího programu

Vzdělávací program je realizován v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

Vedení kontrolované povinné dokumentace zcela průkazně nezachycuje průběh vzdělávání a výchovy.

Kontrolovaná povinná dokumentace k evidenci dětí (přehledy docházky, přehledy výchovné práce a evidenční listy) je vedena na předepsaných tiskopisech. Určité nedostatky byly shledány ve vedení povinné dokumentace (chybějící podpisy a razítka školy na povinné dokumentaci, nepřesné seznamy dětí vedené na tiskopise Přehled docházky).

V prvním oddělení neodpovídal počet dětí uvedených v Přehledu docházky počtu dětí uvedených ředitelkou ve Statistickém výkaze.

Důvěrné informace nemá ředitelka řádně zajištěny proti zneužití, tiskopisy označené „Důvěrné“ jsou uloženy v neuzamčených prostorách.

Záznamy v Přehledu výchovné práce nemají vždy vypovídající hodnotu o výchovně-vzdělávací práci.

Organizace výchovně-vzdělávací práce odpovídá specifickým cílům předškolního vzdělávání.

Informační systém pro rodiče využívá rozmanité formy: každodenní kontakty dětí, informace na nástěnkách, organizování společenských akcí s tematickým zaměřením za aktivní účasti rodičů, besídky a další.

Psychohygienické podmínky školy mají jen průměrnou úroveň. Zpracovaný režim dne sice jasně vymezuje dostatečnou délku pobytu venku, při realizaci v průběhu inspekce byl však zkracován. Interval mezi podáváním jídla je optimální. Poněkud rušivě působí společná ranní svačina a organizované přechody na WC. Pitný režim je ve všech třídách zaveden. Spontánní a řízené činnosti byly zastoupeny převážně rovnoměrně, v některých případech mírně převažovaly činnosti řízené a menší pozornost byla věnována pohybovým aktivitám v průběhu ranních her.

Individuální potřeba spánku a odpočinku je respektována ve třídě předškolních dětí, méně důsledně u mladších dětí.

System kontrol plnění vzdělávacího programu je neúčinný.

Škola nemá zatím vytvořen účinný evaluační systém o naplňování výchovně-vzdělávacích cílů. Kontrola je sice v nedostatečné míře prováděna, ne však promyšleně z hlediska dalšího pedagogického rozvoje kvalifikovaných i nekvalifikovaných učitelek.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce

OPZ pedagogických pracovníků

Odborná a pedagogická způsobilost měla pozitivní vliv na kvalitu práce pouze částečně. Projevovala se neúčast dalšího vzdělávání zejména v oblasti plánování Třídního vzdělávacího programu a evaluace. V jednom případě byla zřejmá absence odborné kvalifikace.

Spontánní a řízené činnosti

Pro práci s dětmi využívají učitelky ***Školní vzdělávací program***, který je orientován do pěti témat. Ty jsou dále rozpracovávány do týdenních ***Třídních vzdělávacích programů***. Toto plánování má rozličnou míru, dílčí cíle nejsou rozpracovány do všech pěti vzdělávacích okruhů. Plánování spontánních činností není příliš promyšlené vzhledem k přípravě podmínek a k osobnostnímu rozvoji dětí.

Motivace dětí k činnostem se lišila. Učitelky děti aktivovaly pomocí nabídky hraček a pomůcek. Větší část učitelek děti motivovala pouze v rámci řízených činností. Motivace většinou velmi málo reagovala na aktuální situaci ve třídě a prožitky.

Činnosti řízené se spontánními celkem přirozeně prolínaly. Rozvíjení spontánních činností mělo v jednotlivých třídách různou úroveň.

I když zvolené metody a formy práce třetí třídy ve spontánních činnostech dávaly dětem dostatečný prostor v rozhodování, nedodržování předem stanovených pravidel vedlo spíše k nekázní, než k posilování jejich kladných vlastností. V průběhu ranních her měla učitelka připravenou nabídkovou činnost vedoucí k získávání pracovních dovedností. Učitelka využívala především skupinové formy práce a metody, které umožňovaly dobrovolnou účast dětí. Většina dětí se do práce zapojovala se zájmem. Řízené činnosti byly realizovány s celou skupinou. Jazykové a řečové dovednosti byly záměrně rozvíjeny v rozhovoru s dětmi. Děti byly provokovány k řečovému projevu, nedostatečná pozornost byla věnována respektování mluvního projevu jiného dítěte. Na rozhovor děti reagovaly pasivně, učitelce se podařilo udržet soustředěnost dětí pouze částečně. Nepatrná pozornost byla věnována vedení dětí k sebehodnocení a hodnocení ostatních.

V první třídě, kde v práci učitelky převažovaly tvořivé metody a formy, bylo využíváno metod aktivního učení. Děti byly činností více zaujaté a dokázaly se na ni delší dobu soustředit. Jejich samostatná práce byla více podnětná a obsahově bohatší.

Spontánní činnosti si děti volily ve druhé třídě podle vlastního přání, samy si určovaly obsah i způsob provádění. Učitelka respektovala jejich zájem, při výběru pomáhala těm nerozhodným. Řízené aktivity ve druhé třídě byly obsahově zaměřené na oblast rozumovou a poznávací. Organizovány byly frontální metodou. Učitelka využívala v průběhu těchto činností metody názornosti a vedení rozhovoru k danému tématu. I když se učitelka snažila děti zaujmout děti se uplatňovaly spíše pasivním způsobem. Učitelka vytvořila dostatečný prostor pro hru všech, respektovala i jejich příchod po osmé hodině.

Návyky kultury stolování nejsou cíleně upevňovány. Příčinou je nevyhovující organizace svačiny a oběda, kdy se učitelky věnují přípravě stolování a nalévání polévky na úkor vedení dětí k vytvoření těchto návyků. Dětem z první a druhé třídy nebyla dána možnost používat při obědě příbory.

Děti mezi sebou náležitě komunikovaly, vzájemné vztahy mezi staršími dětmi, ale i schopnost pomáhat si nebyla vždy vstřícná. Ve všech činnostech se odrážel partnerský a vlídný přístup učitelek. Dával dětem pocit bezpečí, prostor k jejich vyjádření a k sebevyjádření. Z chování dětí bylo však zřejmé, že se cítí v MŠ spokojeně. Byly přirozené, rychle navazovaly kontakt. V průběhu inspekce byly děti učitelkami přívětivě přijímány.

Hodnocení průběhu spontánních výchovně-vzdělávacích činností je stupněm dobrý.

Hodnocení průběhu řízených výchovně-vzdělávacích činností je stupněm dobrý.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Pro pohybový rozvoj vytvářela MŠ příznivé podmínky. Při rozvíjení jemné motoriky a grafomotoriky byly zaznamenány nesprávné a neupevněné návyky a postupy zejména u nejstarších dětí.

Děti přiměřeně zvládaly hygienické, společenské a kulturní návyky, rovněž sebeobslužné dovednosti odpovídaly věku dětí. Estetice a kultuře stolování nebyla ve třídách věnována uspokojivá pozornost.

Oboustranná komunikace mezi učitelkami a dětmi probíhala v přívětivé atmosféře. Vzájemné vztahy mezi dětmi byly ovlivněny přílišnou volností, bez stanovení přesných pravidel a řádu.

Děti nebyly systematicky vedeny ke vzájemné pomoci. Představitivost a fantazie dětí při hrách byla učitelkami podporována méně.

Estetická úroveň dětských výtvarných činností byla průměrná, dětem nebyly nabídnuty rozmanité velikosti výtvarného materiálu.

Pozitivní vztah k přírodě ovlivňuje prostředí, ve kterém se MŠ nachází.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků výchovně-vzdělávacích činností je dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol je v souladu se zřizovací listinou.

V průběhu roku učitelky připravují pro děti řadu kulturních, sportovních a společenských akcí (divadelní vystoupení, výlety, programy k oslavám svátků). Mateřská škola nabízí četné množství nadstandardních aktivit, které jsou zaměřeny nejen na děti talentované, ale i se specifickými potřebami. Činnost kroužků (Kroužek šikovných rukou, výtvarný, psychosociálních dovedností, hry na zobcovou flétnu a Pěvecký sbor) je prezentována na veřejnosti. Spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálním pedagogickým centrem je na základě individuálních potřeb dětí.

V průběhu inspekce byly rodičům zadány dotazníky. Velká většina rodičů dětí navštěvujících mateřskou odpověděla na otázky ČSI kladně. Podněty ze strany rodičů (především týkající se materiálního zázemí) byly předány ředitelce školy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. SM 10117-24/02- ze dne 14. 1. 2003
2. Zřizovací listina ze dne 21. 10. 2002
3. Výkaz o mateřské škole podle stavu k 30. 9. 2003
4. Povolení výjimky z počtu dětí ve třídě ze dne 15. 5. 2003
5. Provozní řád mateřské školy, nedatováno
6. Organizační řád mateřské školy, nedatováno
7. Vnitřní organizační řád pro pedagogické pracovníky školy, nedatováno
8. Vnitřní organizační řád pro provozní pracovníky školy, nedatováno
9. Vnitřní řád mateřské školy, nedatováno
10. Školní vzdělávací program „Roční plán školy“ pro školní rok 2003/2004
11. Analýza školního roku 2002/2003
12. Doklady o vzdělání pedagogických pracovníků ve školním roce 2003/2004
13. Evidence docházky zaměstnanců za školní rok 2003/2004
14. Rozvrh pracovní doby učitelek, nedatováno
15. Zápisy z pedagogických rad za školní rok 2003/2004
16. Zápisy ze schůzek s rodiči ve školním roce 2003/2004
17. Kritéria hodnocení zaměstnanců školy ve školním roce 2003/2004
18. Záznamy z hospitační činnosti za školní rok 2003/2004
19. Jmenování do funkce ředitelky s účinností od 1. 1. 2003
20. Dokumentace tříd pro školní rok 2003/2004: přehledy docházky dětí, evidenční listy, Přehledy výchovné práce, záznamy o dětech, přihlášky a rozhodnutí o zařazení dětí do mateřské školy, zmocnění rodičů k odvádění dětí.

ZÁVĚR

Personální podmínky Mateřské školy, Náchod, Vančurova ul. umožňují realizovat zvolený vzdělávací program. Odborná a pedagogická způsobilost dvou učitelek neodpovídá předepsanému vzdělání. Vedení mateřské školy zajišťuje funkční informační systém v rámci pracoviště. Systém kontroly nemá ucelený charakter především z hlediska organizace hospitační činnosti, a neposkytuje kvalitní informace o výchovně-vzdělávacím procesu. Chybí vyhodnocování práce, pedagogům není poskytována účinná zpětná vazba. Řízení není pojato jako kompaktní systém. Zaměstnanci nejsou vedeni jako tým.

Ředitelka a učitelky projevují velmi malý zájem o oblast dalšího vzdělávání.

Materiálně-technické vybavení mateřské školy umožňuje realizovat vzdělávací cíle, ale má průměrnou úroveň. Vybavení tříd hračkami a pomůckami je funkční a je obměňováno a doplňováno podle finančních možností školy. Nevyhovující je stav sociálního zařízení pro provoz třech tříd.

Vzdělávací činnost je systematická i přes dílčí nedostatky v oblasti psychohygienických podmínek a organizování. Předškolní zařízení naplňuje její základní funkci a napomáhá dětem rozšířit své zkušenosti nejen v oblasti poznávací, ale i sociální. Ve své práci učitelky používají převážně tradiční formy předškolního vzdělávání, metod aktivního učení využívají velmi málo. Mateřská škola se ve své činnosti zaměřuje na rozvoj samostatnosti dětí. Na velmi dobré úrovni je vytváření podmínek pro rozvoj komunikativních dovedností. Motivace byla používána v menší míře, hodnocení dětí nebylo příliš adresné. Mateřská škola vytváří velmi dobré podmínky pro spolupráci s rodiči a veřejností.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis Razítko
Vedoucí týmu	Mgr. Radomíra Bartošová	
Členové týmu	Stanislava Krčková Věra Petrášová	

V Náchodě dne: 11. února 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 16. února 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Lenka Jiráková

.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního

týmu, tj. ČŠI, Raisova 1816, 547 01 Náchod. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-03-03	i3-1067/03-5198
Zřizovatel Město Náchod	2004-03-03	i3-1067/03-5198

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.